

Datum van
inontvangstneming

:

10/02/2015

Zaak C-554/14**Aanvulling op het verzoek om een prejudiciële beslissing****Datum van indiening:**

3 december 2014

Verwijzende rechter:

Sofiyski gradski sad (Bulgarije)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

25 november 2014

Gevonniste persoon:

Atanas Ognyanov

BESCHIKKING

Datum: 15 december 2014

[OMISSIS]

De Sofiyski gradski sad (rechtbank van Sofia),

[OMISSIS]

[OMISSIS], heeft het volgende vastgesteld:

1. De procedure is opgestart overeenkomstig artikel 457 van de Nakazatelnoprotsesualen kodeks (wetboek van strafvordering, hierna: NPK) van de Republiek Bulgarije.

In deze procedure moet worden beslist over een verzoek van de openbare aanklager waarin vragen aan de orde zijn in verband met de tenuitvoerlegging van een vonnis dat door een rechtbank in het Koninkrijk Denemarken is gewezen tegen de Bulgaarse onderdaan Atanas Ognyanov Ognyanov.

2. In de onderhavige procedure heeft de verwijzende rechter een verzoek om een prejudiciële beslissing ingediend (C-554/14) over artikel 17 van kaderbesluit 2008/909/JBZ. Hij heeft dit ambtshalve gedaan, ondanks het feit dat partijen zich daartegen hebben uitgesproken.

Naar Bulgaars recht dient de rechter ambtshalve en zonder verzoek van partijen alle voor de zaak relevante omstandigheden te onderzoeken, met inbegrip van de vraag welk recht van toepassing is.

3. De rechter past bij zijn rechtsprekende activiteit het recht toe. In Bulgarije bestaat er een specifiek instituut, het Nationale Instituut voor Rechtspleging, dat zich met de opleiding en bijscholing van rechters bezighoudt. Doel is een gedegen kennis en behoorlijke toepassing van het recht door de rechters.

Na het verzoek om een prejudiciële beslissing in de zaak C-554/14 vond een dergelijke bijscholing plaats, en wel over verzoeken om een prejudiciële beslissing ten aanzien van strafrechtelijke kwesties. In algemene en abstracte zin zijn problemen in verband met verzoeken om een prejudiciële beslissing en de inhoud ervan besproken, alsmede problemen in verband met de noodzaak om alle voor de zaak relevante kwesties in één en hetzelfde verzoek te bespreken. Aansluitend zijn deze problemen met het oog op de vereisten van het verzoek om een prejudiciële beslissing in de zaak C-554/14 in de behandelende kamer verder besproken.

4. De behandelende kamer heeft een vervolgzitting bepaald en de openbare aanklager, de advocaat en de gevonniste persoon naar hun standpunt gevraagd. In aansluiting op de bespreking van deze standpunten stelt de behandelende kamer vast dat het in deze zaak gedane verzoek om een prejudiciële beslissing op een wezenlijk punt onvolledig is, aangezien buiten beschouwing is gebleven de vraag of de gunstigere nationale wet toch moet worden toegepast indien het Europese recht zich verzet tegen het aan de gevonniste persoon toegekende recht op verkorting van de straf wegens de in de buitenlandse penitentiaire inrichting verrichte arbeid.

Er bestaan overtuigende argumenten voor de aanname dat deze vraag de toepassing betreft van zich tegen een gunstigere nationale bepaling verzettend Europees recht. De nationale rechter kan daarom geen antwoord geven dat bindend is voor de beslissingsstaat. Het is derhalve nodig het al gedane verzoek om een prejudiciële beslissing aan te vullen.

5. Gelet daarop heeft de Sofiyski gradski sad

BESLOTEN:

In de zaak C-554/14 wordt een *AANVULLEND* verzoek om een prejudiciële beslissing *GEDAAN* dat als volgt luidt:

[Or. 2] Mocht het Hof van Justitie van de Europese Unie oordelen dat de bepalingen vervat in artikel 17, leden 1 en 2, van kaderbesluit 2008/909/JBZ het niet toelaten dat de tenuitvoerleggingsstaat op basis van zijn nationale recht de straf (vanwege in het buitenland verrichte arbeid) verkort, is in dat geval de beslissing van de nationale rechter om desondanks zijn nationale recht toe te passen omdat dit gunstiger is dan artikel 17 van kaderbesluit 2008/909/JBZ, in overeenstemming met het Europese recht?

Toelichting op de moeilijkheden waarmee de verwijzende rechter wordt geconfronteerd

6. Met de kwestie van de verkorting van de straf van de gevonnisde persoon Ognyanov voor de door hem in de penitentiaire inrichting in Denemarken verrichte arbeid kan op tweeërlei wijze worden omgegaan. In de eerste plaats in overeenstemming met het nationale recht, op grond waarvan bij de tijd gedurende welke Ognyanov heeft gewerkt, extra tijd moet worden opgeteld en daarbij wordt aangenomen dat deze aanvullende periode in de penitentiaire inrichting in Denemarken is doorgebracht; de straf die de gevonnisde persoon Ognyanov in de Bulgaarse penitentiaire inrichting moet ondergaan wordt met deze aanvullende periode verkort. In de tweede plaats in overeenstemming met artikel 17, lid 2, van het kaderbesluit, op grond waarvan de straf niet op deze manier mag worden verkort.

De toepassing van de eerste variant is voor de gevonnisde persoon gunstiger, aangezien op die manier zijn straf aanvullend met tien maanden en vier dagen wordt verkort (zie punt 4 van het verzoek om een prejudiciële beslissing C-554/14).

7. Voor rechtstreekse toepassing van het kaderbesluit ontbreekt het aan een rechtsgrondslag. Dit type afgeleid recht verplicht de lidstaat om passende strafrechtelijke bepalingen aan te nemen, die al rechtstreekse werking hebben. De termijn voor omzetting van het kaderbesluit is verstreken, en artikel 17 van dit besluit is niet in het nationale recht overgenomen. Het kaderbesluit als zodanig kan slechts rechtstreekse werking hebben indien het voor een particulier voldoende duidelijke rechten tegenover de staat doet ontstaan (zoals in geval van richtlijnen; arresten 41/74, punten 12 en 13, en 8/81, punt 25). In deze zaak ligt de situatie omgekeerd; het kaderbesluit ontnemt de particulier een recht dat hem tegenover de staat toekomt (dit besluit ontnemt hem namelijk de aanspraak op het meetellen van twee dagen arbeid als drie dagen „vrijheidsbeneming” en daarmee de aanspraak op vervroegde invrijheidstelling).

De rechtstreekse werking van richtlijnen (kaderbesluiten) heeft tot doel de aan particulieren krachtens het Europese recht toekomende rechten te beschermen ingeval de lidstaat zijn verplichting om de bewuste Europese rechtshandeling om te zetten niet nakomt. In de voorliggende zaak ligt het precies omgekeerd; het Europese recht ontnemt de gevonnisde persoon rechten die hem naar nationaal recht toekomen.

Vanuit dit perspectief is de prejudiciële beslissing in het geheel niet nodig voor de beslissing in deze procedure, aangezien de nationale rechter zich niet mag baseren op het kaderbesluit om daarmee aan de gevonnisde persoon Ognyanov de hem op grond van het nationale recht toekomende aanspraak te ontnemen.

8. Van de andere kant is het beginsel van de rechtstreekse werking van richtlijnen (kaderbesluiten) gericht tegen de weigering van lidstaten om Europese bepalingen om te zetten, waarmee zij op onrechtmatige wijze de voortgezette toepassing veiligstellen van hun in strijd met de richtlijnen (kaderbesluiten) komende nationale bepalingen. Indien in deze zaak het kaderbesluit niet rechtstreeks wordt toegepast, leidt dat precies tot dit ontoelaatbare resultaat, namelijk dat de lidstaat zijn nationale bepalingen blijft toepassen. Dit druist in tegen de effectiviteit van het Europese recht, met inbegrip van de mogelijkheid om concreet en daadwerkelijk op te treden tegen een weigering van een lidstaat om een verplichting na te komen die hem is opgelegd met het oogmerk om de rechten van particulieren te beperken ter bescherming van andere, belangrijkere rechtsgoederen.

Deze zaak lijkt op het geval in de zaak Melloni (C-399/11). Op grond van het oordeel in deze zaak (punten 58 en 59) mogen bestaande bepalingen van nationaal recht (die in het onderhavige geval niet eens in verband staan met **[Or. 3]** constitutionele rechtsbeginselen) de voorrang van het Europese recht niet ondermijnen. De toepassing van nationale beschermingsnormen voor de rechten van particulieren mag er niet toe leiden dat de effectieve toepassing van het Europese recht wordt gedwarsboomd (arrest Melloni, punt 60).

De prejudiciële beslissing is nodig voor de beslissing in het hoofdgeding, waarin de rechter het nationale recht aldus dient toe te passen dat het in overeenstemming is met de uitlegging van de inhoud van artikel 17 van het kaderbesluit (arrest Pupino, C-105/03, punt 43), ook wanneer deze bepaling niet is omgezet en het kaderbesluit geen rechtstreekse werking heeft.

9. Standpunt van de verwijzende rechter

Er bestaat geen strijdigheid tussen een gunstigere nationale bepaling en een ongunstigere Europese bepaling, omdat de nationale bepalingen inzake strafverkortung niet van toepassing zijn in geval van in een buitenlandse penitentiaire inrichting verrichte arbeid.

Deze nationale bepalingen zijn slechts van toepassing indien de straf van de betrokken persoon onder Bulgaarse rechtsmacht ten uitvoer is gelegd. In deze zaak bevond de heer Ognyanov zich in een Deense penitentiaire inrichting en was hij onderworpen aan Deens recht. Hij heeft gelet daarop geen recht op strafverkortung voor verrichte arbeid.

Artikel 17 van het kaderbesluit bevat geen regels voor de verhouding tussen de staat en de gevonniste persoon. Het bevat regels voor de verhouding tussen de beslissings- en de tenuitvoerleggingsstaat. De rechten van de gevonniste persoon zijn hierbij slechts in tweede instantie betrokken, als resultante van de vormgeving van deze verhouding.

De gevonnisse persoon heeft tegenover de beslissingsstaat de concrete verplichting om de hem opgelegde straf te ondergaan. Zijn recht om niet meer dan de opgelegde straf te ondergaan, wordt door artikel 17, lid 2, van het kaderbesluit gewaarborgd, en wel door de verplichting voor de tenuitvoerleggingsstaat tot volledige aftrek (deze staat is niet bevoegd hernieuwde tenuitvoerlegging van een straf te eisen die de beslissingsstaat als ten uitvoer gelegd beschouwt). De gevonnisse persoon komt noch tegenover de beslissingsstaat noch tegenover de tenuitvoerleggingsstaat het recht toe om minder dan de hem opgelegde straf te ondergaan. De tenuitvoerleggingsstaat is niet bevoegd (behoudens de in het kaderbesluit uitdrukkelijk geregelde gevallen) om hem een kortere straf dan de opgelegde te geven.

Zodra de gevonnisse persoon in de tenuitvoerleggingsstaat aankomt, ontstaat voor hem een recht op (en voor de staat een daaraan beantwoordende verplichting tot) verkorting van zijn straf voor de verrichte arbeid. Dit recht heeft betrekking op de toekomst, niet op het verleden. De gevonnisse persoon heeft niet het recht om van de tenuitvoerleggingsstaat met terugwerkende kracht verlenging te vorderen van de periode waarin hij zich in de penitentiaire inrichting van de beslissingsstaat bevond, om zo zijn straf te verkorten; de tenuitvoerleggingsstaat is rechtens niet bevoegd hem een dergelijke aanspraak toe te kennen. Dit is zo omdat de beslissingsstaat met de overdracht van de tenuitvoerlegging van de straf enkel voor de toekomst – voor de periode na de overbrenging van de betrokken persoon – aan de tenuitvoerleggingsstaat het recht verleent de straf ten uitvoer te leggen en de gevonnisse persoon daarbij rechten toe te kennen. De beslissingsstaat verleent dit recht niet met terugwerkende kracht voor het verleden aan de tenuitvoerleggingsstaat.

In deze zaak bestaat geen strijdigheid tussen een Europese bepaling en een gunstigere nationale bepaling, reeds omdat het Europese recht ziet op het ondergaan van de straf in zowel de beslissings- als de tenuitvoerleggingsstaat, terwijl het nationale recht enkel ziet op het ondergaan van de straf in de tenuitvoerleggingsstaat. Dat betekent dat het nationale recht geen regels geeft voor het verblijf van de gevonnisse persoon Ognyanov in Denemarken, en hem wat deze periode betreft geen rechten toekent.

De uitlegging van de het toepassingsbereik van het nationale recht valt onder de bevoegdheid van het Hof van Justitie van de EU, aangezien dit toepassingsbereik door het kaderbesluit wordt bestreken.

[OMISSIS]